

ЕТИЧЕН КОДЕКС

на Българско дружество по психодрама и групова терапия

Актуализиран с предложения от кръглата маса на 12.11.2016 г., с предложения от ОС на БДПГТ на 11.03.2017 г. и с коментари и предложения на членове на БДПГТ в периода май-юли 2017 г. Дискутиран, гласуван и приет на извънредно ОС на БДПГТ на 07.07.2017 г.

Част I: ВЪВЕДЕНИЕ

1. Общи положения

- 1.1 Този кодекс определя етичните изисквания за членове на Българското дружество по психодрама и групова терапия (БДПГТ), които практикуват и използват психодраматичния метод (в терапевтичен, социален, образователен, организационен, културен или друг контекст, индивидуално или в група).
- 1.2 Психодрама е общ термин, който се отнася до философията, методите и практиката на психодрамата, социометрията и груповата психотерапия, разработени от д-р Дж. Л. Морено.
- 1.3 Всеки член на БДПГТ се ангажира да спазва Етичния кодекс от момента на приемането му за член на дружеството. Макар и да касае преди всичко практиката на психодрамата, общите ценности на този кодекс се отнасят с пълна сила и за не-практикуващите членове на дружеството.
- 1.4 Кодексът трябва да се чете във връзка с процедурата за подаване на жалби и сигнали до Етичната комисия към БДПГТ. Съгласно процедурата за подаване на жалби, всяко поведение, което се счита за нарушение на професионалната етика или поведение, неподобаващо на член на БДПГТ, може да доведе до сезиране на етичната комисия, задействане на нейните процедури и до съответни санкции.
- 1.5 Настоящият етичен кодекс е съгласуван и съблюдава етичните стандарти и принципи на Федерацията на европейските обучителни организации по психодрама (ФЕРТО) и на Българската асоциация по психотерапия (БАП), на които БДПГТ е член. В казуси, които не са засегнати от настоящия кодекс се търси изясняване на базата на етичните кодекси на тези две организации.
- 1.6 В допълнение към етичните правила, посочени в този кодекс, се приема, че в рамките на професионалната практика на психодраматистите нарушението на законите на Република България ще представлява нарушение на Етичния кодекс.
- 1.7 В този кодекс думата „психодраматист“ се отнася до завършилите квалификацията „психодрама-водещ/терапевт“ или „психодрама-асистент/консултант“, а „член на БДПГТ“ се отнася както до пълноправните членове на дружеството (със завършена квалификация), така и до асоциираните му членове. В този смисъл, „член на БДПГТ“ не е еквивалентно на практикуващ психодраматист, нито обратното.
- 1.8 В зависимост от своята квалификация и равнище на компетентност, пълноправните членове на дружеството биха могли да изпълняват различни професионални роли: консултант, психотерапевт, групов водещ, учител, супервизор и др.
- 1.9 Този кодекс е един от начините, по които БДПГТ подпомага практиката на своите членове.

2. Отговорност

- 2.1 Членовете на БДПГТ носят отговорност за своето професионално развитие и практика.
- 2.2 Настоящият етичен кодекс описва доброто професионално поведение и отношения между психодраматист и клиент/пациент, отношения между обучаващ се и учител и/или супервизор, както и отношения между колеги. Психодраматистите поемат отговорност и за доброто име на метода Психодрама, социометрия и групова терапия.
- 2.3 Независимо от правоспособността, която притежава, всеки един от членовете на БДПГТ носи отговорност за продължаващото си професионално развитие и лична практика, което включва: представяне на собствената практика пред колеги, работа под супервизия и интервизия, развитие на компетентности за изследователска работа, проследяване и оценка на случаи, познаване и ползване на инструментариума на други модалности.

- 2.4 Всеки член на БДПГТ, следва да спазва границите и разполага практиката си, в зависимост от правоспособността, която има и в полето на компетентността си, като спазва настоящия етичен кодекс и неговите ценности и принципи.
- 2.5 Всички пълноправни членове имат компетентност да водят психодраматична работа и практикуват. Самостоятелно това могат да правят само дипломирани психодрама водещи/ терапевти.
- 2.6 Психодрама асистентите/консултантите водят задължително съвместно с психодрама водещ/терапевт или под директна/индиректна супервизия.
- 2.7 И за двете степени на правоспособност е препоръчителна работата под супервизия в първите 3 години след дипломирането, а впоследствие периодично, в зависимост от потребностите на практикуващия или работата му по даден случай.
- 2.8 Пълноправните членове със степен психодрама водещ/терапевт, могат да влизат и в други професионални роли, в зависимост от опита и практиката, които развиват.

3. Професионални роли

До приемането на актуални и разширени стандарти за обучение и акредитация на БДПГТ настоящият Етичен кодекс възприема професионалните роли описани от FEPTO (вж. Приложение 1). Тук се дава описание на националната практика до момента, която липсва в приложението и която е интегрирана и водеща за членовете на БДПГТ.

- 3.1 В този кодекс думата "**клиент**" се отнася за всички онези, с които членът на БДПГТ има професионални отношения, включително участниците в терапевтични или преживелищни групи, обучаващите се в обучителни групи и участници в обществени групи или служители в рамките на дадена организация.
- 3.2 Понятието „**пациент**“ се отнася до клиент в процес на индивидуална или групова психотерапия със сертифициран психотерапевт според стандартите на БДПГТ и БАП.
- 3.3 **Обучаващ се (психодраматист)** - професионалист в процес на обучение за психодрама асистент/консултант или психодрама водещ/терапевт според стандартите на БДПГТ и FEPTO.
- 3.4 **Психодрама асистент/консултант** - използва психодраматични техники и методи в различни сфери и полета на дейност под директна/индиректна супервизия или в екип с психодрама водещ/терапевт. Воденето на група за собствен опит от психодрама асистент/консултант е допустимо единствено в рамките на неговото психодрама обучение. Макар да е добил правото на практика, той все още не е изцяло автономен в прилагането на психодрамата като терапевтична модалност в своята практика.
- 3.5 **Психодрама водещ/терапевт** - професионалист, преминал пълния курс на обучение по психодрама, социометрия и групова терапия според стандартите на БДПГТ и FEPTO с право да прилага метода самостоятелно или в екип с ко-терапевт/и в рамките на професионалната си компетентност, индивидуално и групово.
- 3.6 **Психодрама обучител/супервизор** - практикуващ в различни сфери и полета на дейност, индивидуално и групово, с правоспособност да обучава, подпомага, проследява и напътства работата на други психодрама терапевти/водещи или асистенти/консултанти в прилагането на метода и терапевтичните отношения, които развиват със своите клиенти. Препоръчителните компетенции на психодрама обучителите и супервизори могат да се видят в приложение 1.

4. Ценности

Следните ценности водят членовете на БДПГТ в професионалната им практика:

- 4.1 Членовете на БДПГТ се отнасят към всеки клиент като към уникален индивид, който е в състояние да взема решения и да поеме отговорността за своя живот.
- 4.2 За членовете на БДПГТ интересите и психичното здраве на всеки клиент са от първостепенно значение.
- 4.3 Членовете на БДПГТ приемат, че всеки клиент е ценен със своята индивидуалност. Идентичността по отношение на раса, вероизповедание, националност, културна среда, възраст, пол, способност, социометричен статус и сексуална ориентация бива зачитана по абсолютен начин.
- 4.4 Членовете на БДПГТ зачитат правото на всеки клиент на личен живот и конфиденциалност.
- 4.5 Членовете на БДПГТ ще действат с почтеност и добросъвестност в отношенията си с клиента.

4.6 Членовете на БДПГТ ще поддържат и насърчават етичните стандарти на БДПГТ.

Част II: СТАНДАРТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЕТИЧНИТЕ ЦЕННОСТИ В ПРАКТИКАТА

1. Членовете на БДПГТ се отнасят към всеки клиент като към уникален индивид, който е в състояние да взема решения и да поеме отговорността за своя живот.

1.1. Принципи:

Това означава, че членът на БДПГТ ще насърчава автономно взетите решения като прилага принципите на свободния избор и информираното съгласие.

1.2. Практически бележки:

1.2.1 Клиентът е информиран за това, с което ще се занимава в консултативен, терапевтичен или обучителен контекст, за начините на работа, както и свободно се съгласява да участва. Предварителното договаряне с него изяснява типа работа (напр. индивидуална/групова, консултиране, терапия, обучение и др.), цел, време и очакван ефект.

1.2.1.1 Част от договореностите с клиента е откритото и ясно заявяване на възможното присъствие на наблюдатели, протоколиращи колеги или записващи устройства; ко-терапевти, участващи като помощни Азове и работа под супервизия. Всички присъстващи и свързани със случая на клиента/групата са обвързани със същата конфиденциалност.

1.2.1.2 Част от добрата професионална практика е периодичното разглеждане на договора от страна на клиента и психодрама терапевта, за да се гарантира, че благополучието на клиента остава от първостепенно значение.

1.2.2 Право на клиента е да се откаже или да оттегли съгласието си по всяко време. Следователно, клиентите имат право да не приемат роли или да не участват.

1.2.3 Правата на клиенти с намален капацитет за информирано съгласие ще бъдат защитени чрез предприемане на консултации с упълномощено лице.

1.2.4 Участие в изследователски сесии или записване на сесии е възможно единствено след информирано съгласие. Условието за работа със случаи под супервизия са изяснени в т. 4.2 на настоящия кодекс.

2. За членовете на БДПГТ интересите и психичното здраве на всеки клиент са от първостепенно значение.

2.1. Принципи:

Това означава, че членът на БДПГТ ще се стреми:

2.1.1 да изгради и запази доверието на клиентите си.

2.1.2 да осигури безопасна работна среда и да предприеме действия за защита на клиентите си от вреда.

2.1.3 да поеме отговорността за установяване и поддържане на професионални граници между себе си и клиента.

2.1.4 да избягва ситуации на припокриване или объркване на роли, които биха повлияли негативно терапевтичния или групов процес.

2.2. Практически бележки:

2.2.1 Членовете на БДПГТ не участват в сексуални, бизнес, йерархични, академични или други отношения на зависимост с клиентите си.

2.2.1.1 В тази връзка, воденето на индивидуална психотерапия, преживелищни и/или терапевтични групи на студенти от техни преподаватели е неетично.

2.2.1.2 Не е етично поддържането на финансови отношения или интереси с клиентите и обучаващите се извън предварително договореното заплащане на предлаганите услуги.

2.2.1.3 Отношения на професионална зависимост между терапевт и пациент (напр. ръководител-подчинен) се разглежда като неетично. При подбора на терапевтична група груповият водещ трябва да направи необходимото подобни отношения да бъдат избегнати и между членовете на групата.

2.2.1.4 В обучението по психодрама специално внимание следва да се отделя на диференцирането на компонента на лично развитие/терапия от компонента на тренинг. Макар и двете да са взаимосвързани, не е допустимо образователната цел да бъде поставяна над терапевтичната.

2.2.1.5 Специалните отношения между психодрама-обучителите и обучаващите се са изяснени в **Част III, т. 2** на настоящия кодекс.

2.2.2 Членовете на БДПГТ не се възползват от чувството на близост, появила се в резултат на професионалните им взаимоотношения.

2.2.3 Членовете на БДПГТ не толерират създаването на сексуални взаимоотношения между участниците в терапевтични групи. В случаите, в които се установи, че такива са възникнали, темата следва да се проблематизира и да се потърси решение, което в максимална степен да защитава клиентите.

2.2.4 Членовете на БДПГТ ще поддържат ясни граници между себе си и близки, приятели, роднини и колеги на клиента, които могат да потърсят съдействие от тях.

2.2.5 В случаите, когато членовете на БДПГТ не могат да помогнат на своите клиенти, те ги насочват към друг професионалист.

2.2.6 Отговорността за даден клиент не е само до момента на прекратяване на работата с него, а продължава докато не бъде приет от друг професионалист.

2.2.7 Членовете на БДПГТ ще сигнализират съответните органи и/или трети страни в случай на риск за здравето и живота на клиента или обществената безопасност в непосредствено или обозримо бъдеще.

3. Членовете на БДПГТ приемат, че всеки клиент е ценен със своята индивидуалност. Идентичността по отношение на раса, вероизповедание, националност, културна среда, възраст, пол, способност, социометричен статус и сексуална ориентация бива зачитана по абсолютен начин.

3.1. Принципи:

Това означава, че членовете на БДПГТ:

3.1.1 ще се информират за други начини на живот, други култури и ценностни системи.

3.1.2 ще се държат по неосъждащ начин.

3.2. Практически бележки:

3.2.1 Членовете на БДПГТ приемат собствената си идентичност и признават, че имат пристрастия, но не търсят да наложат своите пристрастия на клиентите си.

3.2.2 Членовете на БДПГТ ще работят в рамките на своите знания и опит. Всеки психодраматист има за задължение да определи дали методът му е подходящ за всеки отделен клиент, както и дали конкретната група е подходяща за последния, както и той за нея. Ако е необходимо, той би следвало да насочи клиента към друг професионалист, с по-подходящи умения и способности.

3.2.3 При конфликти между себе си и клиент членовете на БДПГТ търсят помощ и супервизия.

4. Членовете на БДПГТ зачитат правото на всеки клиент на личен живот и конфиденциалност.

4.1. Принципи:

Това означава, че:

4.1.1 Всичко, което се случва по време на сесиите в отношенията между членовете на БДПГТ и клиентите е конфиденциално.

4.1.2 Цялата лична информация за клиентите е поверителна, освен ако не е дадено съгласие за оповестяването на определена информация.

4.2. Практически бележки:

4.2.1 Членовете на БДПГТ ще взимат мерки да информират клиентите си за степента на поверителност и ограниченията, които произтичат от това.

4.2.2 Членовете на БДПГТ са длъжни да получат съгласието на клиентите си преди писане на доклади за трети страни.

4.2.3 Когато се предава поверителна информация, това е на базата на минималната информация за тези, на които това е абсолютно необходимо и след като се поиска сътрудничеството на клиента.

4.2.4 Когато се представя казус, илюстрация или описание на работна сесия (индивидуална или груповая), устно или в писмена форма, поверителността и конфиденциалността ще бъдат запазени за индивидуалните клиенти и/или група, като се приложат мерки за неразпознаваемост: смяна на име и ограничаване на информация за идентификация.

4.2.5 Публични събития с протагонист-центрирана психодрама изискват особена отговорност и внимателност от страна на водещите като конфиденциалността и границите се договарят изрично.

4.2.6 Изключения от правилото за конфиденциалност се правят в случаите, когато:

- съществува риск за здравето и живота на клиента или обществената безопасност в непосредствено или обозримо бъдеще;
- компетентността на клиента да взема решения е нарушена;
- се констатира законови изисквания за разкриване на информация в съответствие със законодателството на Република България;
- при супервизия на психодраматиста;
- когато член на групата има основание да смята, че е настъпило нарушение на професионалното поведение и това изисква намеса на Етичната комисия;
- с други професионалисти, пряко свързани със ситуацията на клиента или семейството му при изрично разрешение на клиента;
- в статии, публикации или изследвания, при условие, че информацията е представена така, че анонимността на клиента да бъде запазена и по възможност е потърсено информирано съгласие.

5. Членовете на БДПГТ ще действат с почтеност и добросъвестност в отношенията си с клиента.

5.1. Принципи:

Това означава, че членовете на БДПГТ ще прилагат приетите добри практики и стандарти за работа с клиенти.

5.2. Практически бележки:

5.2.1 Членовете на БДПГТ при представянето си ще заявяват честно и почтено степента на своите терапевтични компетенции (сертификати, дипломи, научни степени и т.н.).

5.2.2 Членове на БДПГТ няма да се възползват от доверието на клиентите си за лична, професионална или финансова печалба (извън предварително договорените финансови отношения).

5.2.3 В случаите на възникнали конфликти на интереси, членът на БДПГТ ще се изясни, коригира или ще се оттегли от всички професионални отношения.

5.2.4 Членовете на БДПГТ гарантират, че копие на Етичния кодекс е на разположение при поискване.

5.2.5 Членовете на БДПГТ ще гарантират, че когато един клиент реши, че има основание да счита, че са нарушени правата му, то той е в правото си и ще му бъде оказано съдействие да подаде жалба до Етичната комисия към БДПГТ.

5.2.6 Членовете на БДПГТ ще работят за професионалното си развитие, за да актуализират своята практика и разбиране на работата с клиенти и групи.

6. Членовете на БДПГТ ще поддържат и насърчават етичните стандарти на БДПГТ.

6.1. Принципи:

Това означава, че членовете на БДПГТ:

6.1.1 споделят ценностите и нормите на поведение, описани в този кодекс и ще се съобразяват с тях в своята практика и в отношенията си с колеги.

6.1.2 следва да избягват нелоялна конкуренция помежду си.

6.2. Практически бележки:

6.2.1 Членове на БДПГТ по никакъв повод няма да отнемат клиенти на свои колеги.

6.2.2 Членовете на БДПГТ ще потърсят помощ, посредничество или арбитраж при конфликти с колеги.

6.2.3 Членовете на БДПГТ няма да стоят безучастни и ще предприемат действия тогава, когато считат, че поведението на друг член на дружеството може да бъде осъдително, непрофесионално или неподобаващо.

6.2.4 Членовете на БДПГТ ще си сътрудничат с Етичната комисия, в случай, че е получена жалба срещу тях.

6.2.5 Членовете на БДПГТ ще следят за развитието на своята собствена практика и професионализъм. В това число е и задължението за работа под супервизия и след завършване на терапевтичната квалификация, редовното участие в семинари и конференции и други форми на продължаващо обучение.

6.2.6 В случаите, когато са налице недвусмислени признаци за психическо или друго страдание на член на БДПГТ, което е в ущърб на работата му с клиенти, задължение на останалите членове е да го адресират и подпомогнат в намирането на решение.

Част III: ЕТИЧНИ ПРИНЦИПИ НА ОТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ КОЛЕГИ, ОБУЧИТЕЛИ И ОБУЧАВАЩИ СЕ

1. Отношения между колеги

1.1 Психодраматистът влиза в следните отношения с различни групи от колеги: отношения между равни, отношения между супервизор и супервизиран, и отношения между учител и обучаващ се.

1.2 В отношенията между супервизор и супервизиран, както и в отношенията между учител и обучаващ се важат същите ценности и принципи описани тук като добра професионална практика в отношенията „психодраматист-клиент“.

1.3 В отношенията между колеги, при участието в интервизионни групи или представяне на случаи в работилници, конференции, публикации и дискусии по тях, се спазват всички изисквания за конфиденциалност както по представените случаи, така и по направените коментари на представената практика на колегата - изнасящ случая.

1.4 При възникване на спорове или съмнение за неетично професионално поведение в тези отношения, се следват практиките описани в настоящият етичен кодекс и процедурите за сезиране на Етичната комисия като се следи да не се допуска неоснователно уронване авторитета на колега. Последното се приема като неетично поведение.

2. Етични принципи на психодрама-обучителите и супервизорите

NB: Следните принципи са заимствани от етичния кодекс на FEPTO (Codes of Ethic and Practice, Part 4 "Codes of Ethics and Practice for Psychodrama Supervisors and Trainers", www.fepto.com) и са приложени към настоящия кодекс за по-голяма яснота.

- 2.1 Обучаващите и супервизиращи психодраматисти имат отговорността да бъдат запознати със собствените си предразсъдъци и стереотипи и да мислят как те биха могли да повлияват процесите на супервизия и/или обучение.
- 2.2 Супервизорите би трябвало да разпознават възможни предразсъдъци и пристрастия, които психодраматистите проявяват в работата си с клиентите, да повишават осведомеността за тях и, ако е необходимо, да поставят под въпрос работата на супервизирания.
- 2.3 Супервизията и обучението не са експлоатационни дейности. Основните им ценности са почтеност, отговорност, безпристрастност и уважение, което важи независимо от начина на супервизия и обучение или от каквито и да било възнаграждения.
- 2.4 Супервизията е поверителна дейност и супервизорите трябва да изяснят своите граници на поверителност със супервизираните.
- 2.5 Супервизорите и обучителите носят отговорността, доколкото е възможно, да гарантират безопасността на супервизираните и обучаващите се и на техните клиенти.
- 2.6 Супервизорите и обучителите имат отговорността да насърчават компетентността на супервизираните и обучаващите се.
- 2.7 Супервизорите и супервизираните, обучителите и обучаващите се трябва да се споразумеят за финансовия и професионален договор в началото на своята съвместна работа.
- 2.8 Супервизорите трябва да предприемат нужните стъпки да проследяват и подобряват собствената си компетентност, включително чрез супервизия на работата си като супервизори.
- 2.9 Супервизорите, обучителите и ръководителите/директорите на институти са отговорни за определянето на граници за разграничаване на супервизия от терапия, обучение или управление.
- 2.10 Супервизорите и супервизираните следва да гарантират, че личните или социални контакти между тях не оказват неблагоприятно влияние върху отношенията на супервизия.
- 2.11 Психодраматистите, предоставящи терапия, не трябва да супервизират или да обучават лица, които са в процес на терапия при тях.
- 2.12 Супервизорите и обучителите не трябва да експлоатират своите супервизирани и обучаващи се клиенти финансово, сексуално, емоционално или по какъвто и да е начин. В нито един момент супервизорът или обучителят не трябва да влиза в сексуална връзка със супервизиран или обучаващ се.
- 2.13 Супервизорите и обучителите са отговорни за това да консултират супервизираните и обучаващите се тогава, когато личното функциониране на последните е нарушено поради лични, здравословни или други причини, както и да гарантират предприемането на необходимите действия.
- 2.14 Супервизорите и обучителите са отговорни за това да търсят подобряване на професионалното си развитие, практика и компетентност.
- 2.15 Супервизорите и обучителите са отговорни за оттеглянето от супервизорски и обучителни дейности ако тяхното функциониране е нарушено поради лични затруднения, заболявания или поради някаква друга причина.
- 2.16 Супервизорите и супервизираните трябва да договорят своите отношения, в това число таксите, местата и часовете на срещите, и очакванията, преди началото на супервизията.
- 2.17 Супервизорите на обучаващите се психодраматисти трябва да изяснят своята отговорност пред своите супервизирани и пред техните обучителни институти. Ръководителят на института, обучителите и обучаващите се трябва да се споразумеят предварително за договореностите помежду си, в това число за времето на плащане, мястото и часовете на срещите, очакванията и програмата.
- 2.18 Принципно не е допустимо супервизорите да разкриват поверителна информация за супервизираните от тях или индиректно получена от супервизирания за негов клиент без съгласието на съответното лице. Изключения са допустими тогава, когато:

- е необходимо да се защити дете, участващо в психодраматична група, от злоупотреба (физическа, емоционална или сексуална);
 - се пише или се обучават други, в които случаи информацията трябва да бъде представена по такъв начин, че анонимността на клиента и супервизирания да бъде внимателно запазена и винаги, когато е възможно да се потърси информирано съгласие.
- 2.19 Супервизори на обучаващи се психодраматисти биха могли да обсъждат работата на своите супервизирани с техните обучители, съгласно предварителното им споразумение.
- 2.20 Ако в хода на супервизията се окаже, че е необходима терапия на супервизирания, супервизорът е длъжен да го препоръча на супервизирания.
- 2.21 Тогава, когато между супервизор и супервизиран възникнат противоречия, които не могат да бъдат разрешени, отговорност на супервизора е да се консултира с друг професионалист и, ако е уместно, да препоръча на супервизирания да се обърне към друг супервизор.
- 2.22 Тогава, когато между обучители и обучаващи се възникнат противоречия, които не могат да бъдат разрешени, отговорност на учителя е да се консултира с друг професионалист и, ако е уместно, да препоръча на обучаващия се да се обърне към друг учител.

3 Регулация

- 3.1 С цел гарантиране спазването на Етичния кодекс от членовете на БДПГТ той следва да бъде публикуван и постоянно на разположение на членовете на БДПГТ и други заинтересовани страни.
- 3.2 Супервизорите, обучителите, обучителните институти и психодраматистите следва да информират колегите си и обучаващите се при тях за съдържанието на Етичния кодекс и да насърчават неговото прилагане в практиката.
- 3.3 С цел осигуряване на възможност за клиенти, членове и трети страни от подаване на сигнали за нарушения на Етичния кодекс:
- 3.3.1 се създава процедура за подаване на жалби и сигнали.
- 3.3.2 се осигурява контактна информация за директна връзка с Етичната комисия на БДПГТ, която се публикува на уебсайта на дружеството.

Част IV: ПРОЦЕДУРИ ЗА ПОДАВАНЕ НА ЖАЛБИ И СИГНАЛИ ДО ЕТИЧНАТА КОМИСИЯ КЪМ БДПГТ

Процедурите за подаване на жалби и сигнали до Етичната комисия са интегрална част от Етичния кодекс на БДПГТ. В допълнение, те са съгласувани със съответните кодекси и процедури на организациите, в които БДПГТ членува. По отношение на нарушения на терапевтичната практика, Етичната комисия може да реагира автономно или да сигнализира Комисията по етика към БАП, по отношение на нарушения на обучителната практика, Етичната комисия би могла да реагира автономно или да сигнализира и да се допита за становище до FERTO.

- Етичните принципи и процедури за прилагането им на БДПГТ се отнасят в еднаква степен и за практикуващи, и за обучаващи се психодраматисти, членове на сдружението.
- Съмнения или жалби, относно обучаващи се психодраматисти следва да бъдат отнесени първо към техните обучителни организации.

1. ОБЩИ ПРИНЦИПИ

- 1.1 Конструктивност.** Водещ принцип на настоящите процедури е, че те трябва да бъдат по същество конструктивни. При наличие на възможност, те търсят на първо място изясняване, помиряване и разрешение, което не е в ущърб на нито една от засегнатите страни. Възможността за санкции е предвидена, но се разглежда като последен вариант, в случаите, в които е налице несъмнено нарушение на водещи ценности и правила на БДПГТ.

- 1.2 Своевременност.** Сигнали и оплаквания следва да бъдат подавани възможно най-скоро и не по-късно от 3 години от датата на установеното нарушение. Нарушения с по-задна дата могат да бъдат разглеждани само при изключителни обстоятелства.
- 1.3 Ангажимент за съдействие.** Както подаващият сигнала, така и членът на БДПГТ, срещу когото сигналът е подаден, са длъжни да съдействат и да участват във всички етапи на разглеждане на случая.
- 1.4 Безпристрастност.** Членовете на етичната комисия за задължени да подхождат към всеки един случай безпристрастно и обективно. В случаите, в които има налице конфликт на интереси е необходимо да се осигурят условия за достатъчна обективност.
- 1.5 Поетапност и адекватност.** В зависимост от тежестта на възможното нарушение, подадените сигнали и жалби биват разглеждани на няколко етапа: набиране на информация, изслушване на двете страни, изясняване, отправяне на препоръки, налагане на санкция. Процедурата може да бъде прекратена на всеки един от тези етапи ако се установи, че не е необходима допълнителна реакция от страна на ЕК.
- 1.6 Дискретност.** Във всеки един етап на етичните процедури целта на Етичната комисия и Управителния съвет е да бъде запазена във възможно най-пълна степен конфиденциалността на двете страни, както и репутацията на терапевта/водещия или обучаемия, за когото е подаден сигнал. В случаите, когато е необходимо оповестяване на решението, взето от Управителния съвет на базата на становището на Етичната комисия, санкцията не бива да води до допълнително уронване на престижа на неин член.

2. ПРАВОМОЩИЯ

Органът, който реализира етичните процедури на БДПГТ е Етичната комисия към сдружението. Съгласно Устава на БДПГТ, комисията се състои от 3 члена, които излъчват свой Председател.

Етичната комисия има правомощието да набира информация, проучва, изяснява заедно със засегнатите страни и достига до становище под формата на писмен доклад, относно това дали е установила или не нарушение на Етичните принципи и стандарти на БДПГТ. Комисията има също така правото да прави препоръки (напр. за допълнителна супервизия и терапия) тогава, когато това е процедура, съответстваща на установеното нарушение. В онези случаи, когато е установено нарушение на етиката, което не се третира от Етичния кодекс на сдружението, но е в разрез със съответния кодекс на БАП или ФЕРТО, комисията може да търси съдействие или да препрати въпроса към съответните органи на някоя от двете организации.

Етичната комисия не налага директно санкции. Такива могат да бъдат наложени единствено от Управителния съвет сдружението, съгласно становището на Етичната комисия.

3. ПРОЦЕДУРИ

- 3.1 Лична инициатива.** При възможност засегнатата страна би следвало да се обърне лично към онзи член на БДПГТ, който е станал причина за оплакването, като се опита да изясни или разреши възникналия казус. Ако е уместно, за това би могла да бъде потърсена и помощта на трета страна.
- 3.2 Подаване на сигнал.** При изчерпване на горната възможност следва да бъде адресиран Председателят на Етичната комисия към БДПГТ. Подаването на сигнал до Етичната комисия следва да бъде под формата на:
 - 3.2.1 Запитване** - търси се съдействие за разтълкуване на определен казус спрямо Етичния кодекс.
 - 3.2.2 Жалба** - описание на ситуация с проверена и аргументирана информация за нарушение на Етичния кодекс.

Сигнал може да бъде подаден от всеки един член на БДПГТ, както и от външни лица - клиент или негови близки и т.н. Сигналят следва да е в писмен вид, с посочени имена и адрес на подателя. Анонимни сигнали не се разглеждат.

3.3 Изясняване. Етичната комисия проверява сведенията за нарушение. На този етап комисията би могла да:

3.3.1 Изясни обстоятелствата и мотивите за жалбата.

3.3.2 Да посъветва подаващия жалбата за възможностите за самостоятелно разрешение на казуса.

3.3.3 При недостатъчни доказателства се търси по-нататъшно изясняване или, ако, оплакването се окаже неоснователно, процедурата се прекратява с писмен отговор до подателя.

3.3.4 Оплаквания, касаещи психодраматисти в процес на обучение, биват отнасяни първоначално до тяхната обучителна организация.

3.3.5 Оплаквания, касаещи обучителни организации, се отнасят до техните ръководни органи като важат всички стъпки, предвидени в настоящите процедури. При казуси, които не могат да бъдат изяснени автономно от Етичната комисия на БДПГТ се търси съдействието на съответните комисии към FEPTO.

3.3.6 При установено безспорно нарушение на етичните принципи и правила на БДПГТ се предприемат по-нататъшни стъпки.

3.4 Изслушване. Етичната комисия кани съответния член на БДПГТ, който е станал повод за оплакването, за изслушване и изясняване на проблематичната ситуация. На този етап Етичната комисия би могла:

3.4.1 Да прекрати процедурата поради липса на достатъчни основания с писмен отговор и до двете страни.

3.4.2 При установено нарушение, да отправи препоръки към нарушилия колега, в това число, за подобряване на етичните стандарти на практиката му, за допълнителна лична терапия, супервизия и обучение.

3.4.3 Да медира между двете страни за разрешаване на възникналата ситуация.

3.4.4 При установено по-сериозно нарушение на етичните принципи и стандарти на БДПГТ, да приеме по-нататъшни стъпки.

3.5 Изготвяне на становище. При установено по-сериозно нарушение на някой от водещите принципи, залегнали в Етичния кодекс на БДПГТ, Етичната комисия има за свое задължение да изготви доклад, в който да изложи своето становище за възникналия казус. За целта, Етичната комисия би могла:

3.5.1 Да събере допълнителна информация под формата на документи, сведения от трети страни, допълнителни срещи и информация и от подателя на жалбата, и от нарушилия колега.

3.5.2 Да се допита до съответните комисии към организациите, в които БДПГТ членува.

3.5.3 Да отправи препоръки за разрешаване на конфликтната ситуация.

3.5.4 Да предложи адекватни санкции.

3.6 Налагане на санкции. Налагането на санкции на член на сдружението във връзка с нарушение на Етичния кодекс е прерогатив на Управителния съвет на БДПГТ и се реализира по препоръка на Етичната комисия. Санкциите биха могли да бъдат:

3.6.1 Официално предупреждение в писмен вид;

3.6.2 Задължителна супервизия на практиката на нарушилия член на БДПГТ;

3.6.3 Замразяване на членството в БДПГТ за период от 6 месеца или 1 година;

3.6.4 Отнемане на членството в БДПГТ.

ОСНОВНИ ЕТИЧНИ ПРИНЦИПИ

(препоръчителни при дипломиране на психодрама водещи/терапевти)

1. Всеки психодрама водещ/терапевт е длъжен, съблюдавайки принципите и методите на психодрамата, да предложи на своите пациенти или членове на група, възможно най-доброто подпомагане и насърчаване. Това означава и задължаване за едно продължаващо квалифициране и обучение.
2. Това, което се споделя в индивидуални сесии и групи, не бива да се споменава извън рамките на психотерапевтичния сетинг или съответно това да става само в анонимна форма.
3. Психодрама водещите/терапевти не бива да предприемат, съответно да поддържат, по време на текуща индивидуална или групова терапия интимни и/или бизнес отношения със своите пациенти или членове на група.
4. В случай на сериозни нарушения на тези основни принципи, съответният обучителен институт може да отнеме на психодрама водещия/терапевт неговия психодрама сертификат.

Изготвили проекта:

Златко Теохаров, Мален Маленов, Петър Цикалов

София, 07.07.2017 г.